

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/13756-12
Saksbehandler Linda Berntsen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for utdanning og folkehelse	26.11.2025

Krav om lovlighetskontroll av vedtak fattet av Hovedutvalg for utdanning og folkehelse i sak 27/2025

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Alternativ 1:

Vedtak i sak 27/2025 fra Hovedutvalg for utdanning og folkehelse av 17.09.2025 opprettholdes. Vedtaket sendes til departementet for lovlighetskontroll uten oppsettende virkning.

Alternativ 2:

Vedtak i sak 27/2025 fra Hovedutvalg for utdanning og folkehelse av 17.09.2025 opprettholdes. Vedtaket sendes til departementet for lovlighetskontroll med oppsettende virkning.

Alternativ 3:

Vedtak i sak 27/2025 fra Hovedutvalg for utdanning og folkehelse av 17.09.2025 oppheves. Hovedutvalg for utdanning og folkehelse behandler saken på ny.

Vedlegg

VS_ Krav om lovlighetskontroll iht vedtak om anonym retting, HUF 17.9.25
Krav om lovlighetskontroll iht vedtak om anonym retting

Sammendrag

Den 07.10.2025 kom det inn krav om lovlighetskontroll av vedtaket som ble fattet av Hovedutvalg for utdanning og folkehelse den 17.09.2025 i sak 27/2025 - anonym retting. Kravet om lovlighetskontroll er begrunnet med at man mener departementet bør avgjøre om vedtaket har et lovlig innhold, og om vedtaket er i samsvar med gjeldende lovfestede og ulovfestede rettsregler.

Hovedutvalg for utdanning og folkehelse må ta stilling til om vedtaket skal opprettholdes eller om det skal oppheves og behandles på nytt. Ved opprettholdelse av vedtaket vil saken oversendes til Kunnskapsdepartementet for endelig lovlighetskontroll i tråd med kommuneloven § 27-1.

Saksopplysninger

I møte 17.09.2025 fattet Hovedutvalg for utdanning og folkehelse vedtak om «å styrke det pedagogiske utviklingsarbeidet knyttet til prosessorientert vurderingspraksis og elevmedvirkning». Administrasjonen skal sammen med lærerorganisasjonene utarbeide «en veileder for håndtering av tvil eller uenighet om karakter ved store-/heldagsprøver».

«Det innføres forsøk på anonym retting av store prøver og heldagsprøver i Agder fylkeskommune. Forsøket gjelder alle skoler. Skolene velger selv ut hvilke fag og hvilke typer vurderingssituasjoner som egner seg til forsøket. Det settes ikke av ekstra midler til forsøket, men det forventes at man bruker digital anonymisering og intern bytting av rettekunder som allerede foregår beskrevet i saken, men med en mer systematisk struktur som sikrer dette for alle elever. Under forsøket er det naturlig å se til Oslo kommune, som nå utvider sitt prøveprosjekt med anonym retting etter gode resultater. Forsøket evalueres etter tre år med innspill fra elever, lærere og effekt».

Fire representanter i fylkestinget har den 07.10.2025 på vegne av partiene Ap, SV og Rødt fremsatt krav om lovlighetskontroll av vedtaket som ble fattet av Hovedutvalg for utdanning og folkehelse den 17.09.2025. Representantene som har fremsatt kravet har bedt om at vedtaket oversendes til departementet for lovlighetskontroll.

Representantenes begrunnelse for kravet er sammenfattet i følgende fire punkter:

- Vedtaket griper inn i lærernes faglige skjønn og metodefrihet på en uforholdsmessig måte. Lærernes vurderingspraksis er allerede klart forankret i ny vurderingsforskrift til opplæringsloven.
- Lærernes faglige vurdering av elevene er rammet inn av bestemmelsene i de enkelte fags læreplaner. Det må derfor være opp til lærernes profesjonsfelleskap på den enkelte skole og i Agder fylkeskommune å bestemme form, innhold og hyppighet på vurderingssituasjoner og vurderingsformer.
- Prinsippet om elevmedvirkning står svært sterkt i lovverk og forskrifter innenfor skolens område. Det stilles spørsmål ved om vedtaket om anonym retting er i tråd med elevens rett på elevmedvirkning til dialog med faglæreren om sin faglige utvikling slik læreplanen krever.
- Det stilles også spørsmål med om en lærer som ikke kjenner elevens arbeid generelt har forutsetning for å synliggjøre for elevene hva de faktisk mestrer og samtidig oppmuntre til refleksjon over elevens faglige utvikling. Det vises til at elevens egen bevissthet om både mestring og forbedringspotensiala henger tett sammen med læreplanens krav til undervisningsvurdering.

Ifølge representantene som har fremsatt krav om lovlighetskontroll vil vedtaket muligens bryte med følgende forskrifter:

- Vurderingsforskriften § 3-3 (undervegsvurdering og sluttvurdering)
- Forskrifter – fagenes læreplaner (Fagenes læreplaner presiserer hva som forventes av underveisvurderingen læreren gir og hvilke krav som stilles til hvordan standpunktkarakteren skal settes.)

Det vises videre til stortingets vedtak 9 (2015-2016) hvor regjeringen ber om at det er lærerens ansvar og faglige skjønn som skal bestemme hvilke undervisningsmetoder og virkemidler som brukes for å nå kompetansemål og ivareta skolens samfunnsmandat.

Vurderinger

Kravet om lovlighetskontroll er hjemlet i kommuneloven § 27-1. Det fremgår av bestemmelsen at tre eller flere medlemmer av fylkestinget sammen kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Et slikt krav må fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, og det skal settes fram for det organet som traff vedtaket. Dersom organet opprettholder vedtaket, skal saken sendes til departementet for avgjørelse. Saken skal settes frem for det departement som er overordnet ansvarlig for det regelverk som vedtaket bygger på.

I denne saken er begjæringen om lovlighetskontroll fremsatt samlet av fire faste representanter av fylkestinget, og den er fremsatt innenfor fristen på tre uker. De formelle kravene i kommuneloven § 27-1 er dermed oppfylt.

For at et vedtak skal kunne kreves lovlighetskontrollert, må det dreie seg om et endelig vedtak truffet av et folkevalgt organ, jf. kommuneloven § 27-2.

Vedtak av 17.09.2025 i Hovedutvalg for utdanning og folkehelse er endelig.

Hovedutvalg for utdanning og folkehelse må ta stilling til om vedtaket skal opprettholdes eller om det skal oppheves og tas opp til ny behandling. Dersom vedtaket opprettholdes, må hovedutvalget samtidig ta stilling til om vedtaket skal gis oppsettende virkning eller ikke frem til saken om lovlighetskontroll er endelig behandlet av departementet. Fylkeskommunedirektøren gjør oppmerksom på at departementet også på selvstendig grunnlag kan bestemme at vedtaket skal gis oppsettende virkning.

Fylkeskommunedirektøren gjør oppmerksom på at vurderingsforskriften § 3-3 er opphevet og erstattet av ny opplæringsforskrift (som trådte i kraft 01.08.2024) Kap. 9, II Undervegsvurdering og III Sluttvurdering. Det har vært relativt få innholdsmessige endringer fra tidligere opplæringsforskrift § 3-3.

Fylkeskommunedirektøren vurderer det slik at vedtaket i sak 27/2025 om anonym retting er fattet med hjemmel i opplæringsloven med tilhørende forskrift, og at Kunnskapsdepartementet derfor er rett departement for behandling av lovlighetskontrollen.

Økonomiske konsekvenser

Ikke vurdert.

Konklusjon

Hovedutvalg for utdanning og folkehelse må ta stilling til kravet om lovlighetskontroll og vurdere om vedtaket skal opprettholdes slik at krav om lovlighetskontroll oversendes Kunnskapsdepartementet for endelig vurdering. Det må i så fall også tas stilling til om vedtaket skal gis oppsettende virkning.

Kristiansand, 14.10.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Arly Hauge
fylkesdirektør